

CUPRINS

ȘCOALA ȘI CARTEA, DOI PRIETENI ADEVĂRAȚI

<i>Ziua când toți au șapte ani</i> , după Octav Pancu-Iași	4
<i>Luchi</i> , după Otilia Cazimir	7
<i>Cartea de piatră</i> , după Vladimir Colin	11
Recapitulare (1). <i>Cum se face o carte</i> , de Grigore Vieru	15
Recapitulare (2).	18

TOAMNA, DOAMNĂ RUGINIE

<i>Ciuboșelele Ogarului</i> , după Călin Gruia	20
<i>Cioc! Cioc! Cioc!</i> , după Emil Gârleanu	25
Recapitulare (1). <i>Piatra pițigoiiului</i> , după Tudor Arghezi	29
Recapitulare (2). <i>Curcanul judecător</i> , după Emil Gârleanu.....	32

FAMILIA, LEAGĂNUL COPILĂRIEI

<i>Mama</i> , după Panait Cerna	34
<i>Bunica</i> , de Ștefan Octavian Iosif	37
Recapitulare (1). <i>Bine e la noi acasă!</i> , de Emilia Căldăraru	41
Recapitulare (2). <i>Gogu Pintenogu</i> , de Cicerone Theodorescu	44

VIN SĂRBĂTORILE!

<i>Vreau să trăiesc printre stele</i> , după Victor Eftimiu	46
<i>Colindătorii</i> , de George Coșbuc	50
Recapitulare (1). <i>Primii fulgi de nea</i> , după Ion Agârbiceanu	53
Recapitulare (2). <i>La colindat</i> , după Barbu Ștefănescu Delavrancea	56

FARMECUL IERNII

<i>Iarna</i> , după Mihail Sadoveanu	58
Textul nonliterar.....	61
Recapitulare (1). <i>Crăiasa Zăpezii</i> , după Hans Christian Andersen	64
Recapitulare (2). <i>Iarna pe uliță</i> , de George Coșbuc	66
Recapitulare semestrială (1). <i>Cămila și girafa</i> , după Bucur Milesco	68
Recapitulare semestrială (2). <i>Povestea unui fulguleț răzleț</i> , de Maria-Ioana Vasiloiu.....	70

ȘCOALA ȘI CARTEA, DOI PRIETENI ADEVĂRAȚI

Ziua când toți au șapte ani

după Octav Pancu-Iași

• Înțelegerea textului •

1 Scrie autorul lecturii: _____

2 Completează cu informații din lectură:

Timpul
(când?)

Este o dimineață _____ de _____ ,
luminată de soare și de frunzele _____ ale copacilor.

Locul
(unde?)

Este prima zi de _____ .

În casa familiei _____ este agitație mare.

În mijlocul _____ stă _____ , tăcut.

Personajele
(cine?)

Toți ai casei, _____

_____, se agită, gata de _____ .

Acțiunea
(ce fac?)

Ei se _____ spre _____ . Mama își
amintește că _____ .

Familia îl _____ să treacă _____ cu
_____ în spate, îmbrăcat în _____ nouă.

Pornesc spre _____ .

Învățătura

În acea zi _____ .

3 Ce precizează tatăl? _____

4 Barează motivul neadevărat.

- Toată familia se agită: fiindcă nu mâncaseră de dimineață;
 ca să fie toți pregătiți pentru prima zi de școală;
 ca să nu întârzie.

- Viitorul școlar stă nemișcat și tace deoarece:

- el este pregătit pentru școală; observă și se amuză că toată lumea e mai agitată ca el;
- nu îi pasă de agitația din casă; așteaptă să plece împreună cu familia.

- Radu se gândește că în acea zi toți membrii familiei au șapte ani, pentru că:

- merg împreună la școală;
- trăiesc emoții mari alături de el;
- se comportă ca niște copii mici.

5

Spune-ți părerea!

a) Alege câteva însușiri ale lui Radu:

inteligent

morocănos

cuminte

neascultător

vesel

răsfățat

b) Completează explicațiile.

• Radu este inteligent pentru că le spune corect că _____

_____. Băiatul e vesel. El nu se supără că nu e băgat în seamă. Găsește amuzantă situația.

• Radu așteaptă plecarea _____ și _____ .
cu răbdare/cu nerăbdare   *gălăgios/tăcut*

Arată astfel că este un copil _____ și educat.

6

Scrie cu un singur cuvânt:

mama, tata

bunica, bunicul

7

Joacă rolul unui copil răsfățat, folosind sugestiile de mai jos.

Sugestii pentru dramatizare:

- te miști
- faci gălăgie
- ceri
- refuzi
- întrebi
- nu te descurci
- vrei atenția familiei

Joc de rol

Băiatul ia ghiozdanul și îl deschide.

Băiatul: – Nu e penarul!

Mama: – Cum, nu este? L-am pus împreună în ghiozdan. Uită-te bine!

El răstoarnă nervos ghiozdanul.

Băiatul: – Of, și penarul ăsta!

Bunica: – Hai că te ajut să pui lucrurile înapoi.

Băiatul: – Cravata asta mă strânge de gât!

Tata: – Stai, că o potrivesc eu!

• Cercetarea textului •

1

Transcrie din text:

a) câte două cuvinte conținând literele „î“, „â“:

b) câte un cuvânt conținând grupurile de litere „ce“, „ge“, „gi“, „ghi“:

2**Modifică:**

- a) eu trec → el _____
 eu conduc → noi _____
 eu merg → noi _____
 eu strig → tu _____

b) dimineață → dimineți

- geam → _____
 școală → _____
 uniformă → _____

3**Leagă cuvintele care au același sens:**

- invită ○
 mijloc ○
 se agită ○
 conduc ○

- centru
 ○ se mișcă
 ○ însoțesc
 ○ poftesc

4**Scrie, din text, cuvintele cu sens opus:**

- își amintește ≠ _____
 termină ≠ _____
 veche ≠ _____
 înapoi ≠ _____

**Clubul
de lectură****Primul an de școală**

de Cicerone Theodorescu

Plin, ghiozdanu-abia încape.
 Cărți, caiete, o grămadă,
 Școala e aici aproape.
 Casa e pe-aceeași stradă.

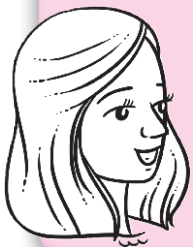
Anul ăsta, se-nțelege,
 Altfel ești, în pragul toamnei.
 Școlăriță ești, în lege,
 Da-mi lipsești, comoara mamei!

Mama, scumpa mea și buna,
 Chiar când seara mă mai ceartă,
 Dimineața – totdeauna –
 Mă aduce pân-la poartă.

Parcă spune: „Ce mai fată!”
 Stă cu ochii umezi parcă,
 Râde-apoi, un pic... Și – iată –
 Parcă lacrimi o încearcă.

Ce mulțime mare vine
 Cu ghiozdanul între umeri...
 Cred și eu. E-așa de bine
 Să înveți, să scrii, să numeri.

– Nu-i nimic. E bine. Numa
 Vezi de-ascultă! Vezi de-nvață!
 Coșcogea fetiță-acuma,
 Ai intrat, și tu, în viață...

– Primul an, al tău, de școală...
 Dragă-mi ești și tare mică!
 Curtea noastră e mai goală,
 Și e singur Azorică.

– Mamă! Asta-i supărare?
 (Râde fata...) Ce-i adică?
 Merg la școală, de, sunt mare,
 Nu pot să rămân tot mică!

Cioc! Cioc! Cioc!

după Emil Gârleanu

• Înțelegerea textului •

1 Încercuiește răspunsurile corecte.

Timpul
(când?)

Întâmplarea se petrece: ● iarna;
● toamna.

Locul
(unde?)

Faptele au loc: ● în pădure, la culcușul veveriței;
● într-un parc, lângă un alun.

Personajele
(cine?)

Personajele sunt: ● veverița; ● bufnița; ● ciocănitoarea.

2 Răspunde la întrebări:

- De ce a plecat veverița prin pădure?
- În cât timp a umplut ea scorbura?
- Ce planuri avea veverița?
- Cum a procedat ea ca să afle adevărul?
- De ce a vrut veverița să prindă ciocănitoarea?

3 Completează cu termeni din lecție.

Veverița a cărat alune _____ și a umplut _____. Ea plănuia să rămână toată iarna în _____.

Când a descoperit o _____ de alună, veverița se așază la _____ pentru a prinde _____.

Veverița prinse _____ de coadă în timp ce aceasta mânca alune. Pasărea se _____ și scăpă lăsând _____.

Într-un târziu ciocănitoarea se _____ la scorbura. Dar veverița își _____ culcușul.

4 Spune-ți părerea! Alege explicațiile potrivite:

„Ciocănitoarea se întoarce la culcușul veveriței“ deoarece:

- 🦋 voia să fie iertată de veveriță;
- 🦋 dorea să-și ia coada înapoi;
- 🦋 urmărea să vadă ce provizii a mai făcut veverița.

„Veverița își mutase culcușul“, fiindcă:

- voia să-și apere proviziile făcute pentru iarnă;
- cunoștea obiceiul ciocănităriei de a fura;
- nu dorea să o mai întâlnească pe ciocănitărie.

5

Descoperă trăsăturile personajelor. Scrie cuvintele lipsă. Încercuiește apoi cuvintele cu sens opus.

Veverița

- a cărat alune toată toamna ↗ **harnică, gospodină**
- a umplut scorbura pentru iarnă ↗ **chibzuită, prevăzătoare**
- a prins hoțul, a mutat culcușul → **deșteaptă**
- a strâns proviziile prin muncă cinstită ↗ **cinstită, corectă**
- i-a dat o lecție hoțului, smulgându-i coada ↗ **hotărâtă, curajoasă**
- i-a arătat ce crede despre hoție → **sinceră**

Ciocănităria

- _____ ↗ **profitoare** ↗ • a vrut proviziile fără muncă
- _____ ↗ **lacomă** ↗ • a început să mănânce merindele altuia
- _____ ↗ **naivă** ← • a crezut că nu va fi prinsă
- _____ ↗ • a furat _____
- _____ ↗ **lașă** ↗ • a fugit ca să se salveze
- _____ ↗ • a revenit la culcușul veveriței (nesinceră)

6

- Joacă împreună cu un coleg scena surprinderii hoțului.
- Improvizați și voi.

Hoțul (dramatizare liberă)

Joc de rol

Veverița se așeză amenințătoare la gura scorburi.

- Aha! Te-am prins! Ce faci aici, surato?
- Știi..., am trecut pe la un copac bolnav și...
- Și ce? Ți-era foame?
- Am văzut alunele. Am vrut să le gust, să văd cum sunt...
- Te-ai gândit să mănânci din proviziile mele... Da? Minți! Asta a fost ieri, dar azi, de ce-ai mai venit? Nu puteai să mergi la cules?
- Am stat să te aștept. Spune-mi unde ai găsit alune așa bune...
- Eh, nu mai spune! Și ce te-ai gândit? Să iei prânzul tot la mine, pe gratis, și tot în lipsa mea. Da?
- Câteva alune...
- Cum să iei din ceea ce nu-ți aparține? Îți arăt eu câteva alune! A dispărut jumătate din merinde. Hoțo! **zise veverița și se aruncă asupra hoțului.**
- Lasă-mă! Iartă-mă! **striga ciocănităria jumulită de veveriță.**

Comunicare

Atelier

Imaginează și tu o pedeapsă dată ciocănitării.

Pedepsirea ciocănitării (dramatizare)

- Iartă-mă! repeta ciocănitarea.
– Ca să te iert, trebuie să-mi aduci alte alune. Nu o să stau cu cămara goală din cauza ta. Ai înțeles?
– Da, chiar acum plec.
– Dar să știi, dacă vrei să mă păcălești, copacul nu te va mai hrăni la iarnă. Ia aminte! adăugă veverița.
Ciocănitarea zbură și peste câțva timp se întoarce cu câteva alune în plisc.
– Veverițo, îți mulțumesc pentru idee. O să-mi fac și eu, după ce mă achit de datorie, niște provizii pentru iarnă în stejarul de alături. Este bine să fii gospodină! Vom fi vecine.

7 Ordonează episoadele întâmplării.

- Veverița a stat la pândă ca să prindă hoțul.
- Veverița a strâns provizii pentru iarnă.
- Când a revenit, ciocănitarea a găsit culcușul gol.
- Mica roșcată a pedepsit-o pe ciocănitarea hoață.

Reține!

Povestirea „Cioc! Cioc! Cioc!” înfățișează o întâmplare cu tâlc având ca personaje micile viețuitoare ale pădurii. Veverița îi oferă o lecție de viață ciocănitării care i-a furat alunele. Prevăzătoare din fire, micuța roșcată își strânge proviziile, mutându-și culcușul.

• Cercetarea textului •

1 Transcrie din text câte două cuvinte care conțin grupurile de litere: „ea“, „ia“, „oa“.

2 Eu scriu una, tu scrii multe!

coajă ⇨ _____

ciocănitare ⇨ _____

coadă ⇨ _____

cioară ⇨ _____

noapte ⇨ _____

privighetoare ⇨ _____

3 Transformă după model:

pom *auriu*

••• măr *gustos*

••• porumbel *călător*

••• obiect *prețios*

pădure *aurie*

••• alună _____

••• pasăre _____

••• piatră _____

4 Scrie câteva cuvinte înrudite cu termenul „mânie“.

mânie, a se mânia, _____

5 *Atelier.* Completează enunțurile cu „într-o“, „într-un“.

Plecarea veveriței

_____ dimineată norocoasă, veverița a plecat departe de vechea căsuță. _____ stejar bătrân găsisese o scorbură adâncă. Era grozavă! _____ parte, sub o creangă groasă era intrarea. Iar _____ labirint se deschideau mai multe cămăruțe. Acum putea să își aducă liniștită proviziile. Le va feri de ochii pofticioși ai dușmanilor!

A înțeles _____ târziu: „Paza bună trece primejdia rea.“

Clubul de lectură

Lăstunii și Vrabia

de Passionaria Stoicescu

La izvorul susurat
vin Lăstunii și țin sfat:
cum să facă
să-și ia plata
Vrabia, nerușinata,
care uite,
ia de-a gata,
colo,
sub un dâmbușor,
a găsit
un cuib de-al lor
și-a ouat
și-un oușor!

Au rugat-o cu tot focul
să elibereze locul,
au țipat:
– Trit-țrit,
țrit-țrit,
lasă cuibul, negreșit!
Dar ea nici nu s-a clintit.
Pe un petic
plin de scame
i-au scris...
patru telegrame!
S-a rugat chiar primărița...
Vrabia le-a-ntors codița!

Cruntă-i obștea
când se-adună
și hoția o răzbună!
Fiindcă n-a plătit chirie,
n-a trudit la zidărie
și-a furat altuia casa,
sfatu-a hotărât să fie,
vai! , _____ - _____ , _____ ,
hoțomana,
ticăloasa...
(din volumul „Cartea înaripată“)

Mini-dicționar

obște – mulțime de indivizi, popor
sfat – consiliu, adunare

Joc

SFATU-A HOTĂRÂT SĂ FIE,
VAI, Z _____ ITĂ-N _____ , DE VIE,

HOȚOMANA,
TICĂLOASA.

🦋 Cum or fi convins-o Lăstunii pe Vrabie?

🦋 Completează în stânga versul lipsă.

🦋 Tu ce ai fi făcut în locul Lăstunilor?

🦋 Alcătuieste o propoziție în care cuvântul „vie“ să aibă alt sens.

Recapitulare (1)

❁ Citește textul următor și rezolvă cerințele.

Piatra pițigoiului

după Tudor Arghezi

A fost demult o toamnă dulce și lungă. Păsările călătoare ajunseră cu bine în țările calde. Aici aveau să trăiască până trecea gerul și se topea zăpada de la noi.

Unele începuseră să îmbătrânească. Văzură că nu or să mai aibă puterea să se întoarcă și ținură sfat. Hotărâră să zidească un palat și ridicară cea mai mare cetate din lume.

O pasăre galbenă, cât un fluture de mică, se duse la balconul unei împărătese din țările calde. Nu mai văzuse niciodată o împărăteasă de culoarea ei. Era negricioasă și cu toate astea neînchipuit de frumoasă. Uimită de gingășia pițigoiului de aur cu ciocul de os, îl lăsă să intre. Dar după trei zile tâlharul a plecat, furând o pietricică fermecată. Piatra avea puterea să întinerească bătrânețea. Pungașul se întoarse în palatul păsărilor și le întineri pe toate.

De atunci, palatul a rămas gol, deoarece nicio pasăre nu mai îmbătrânește. Ele se întorc în fiecare primăvară întinerite din țările calde.

1 Bifează răspunsurile corecte:

- a) Este un text: literar; jurnalistic (de ziar); științific.
- b) Textul literar este: în proză; în versuri.
- c) Textul literar reprezintă: un roman; o poveste; o scenetă.
- d) Faptele sunt prezentate: la întâmplare; în ordine; cu alineate diferite.

2 Completează cu explicațiile potrivite folosind cuvintele tale.

❁ Păsările au hotărât să zidească un palat deoarece _____

❁ Pițigoiul a furat piatra prețioasă fiindcă _____

❁ Piatra era fermecată deoarece _____

❁ Palatul a rămas gol pentru că _____

3 Completează cadranele cu elementele povestirii.

Timpul (când?): „o toamnă dulce și lungă“	Locul (unde?): .....
Personajele:	Ideea: Păsările se întorc primăvara în țară. Sentimentele autorului: dragoste, admirație față de păsările călătoare.

- 4 Spune-ți părerea și motivează! a) Este vinovat pițigoiul?
b) Unde considerau păsările că sunt acasă?

Atelier. Imaginează-ți ce s-ar fi întâmplat dacă pițigoiul nu aducea piatra fermecată la palat.

Vremea trecea. Vulturii și corbii apărau tot mai greu palatul de atacul altor păsări. Acestea voiau și ele să se adăpostească acolo.

Încetul cu încetul, păsările au început să îmbătrânească. Nu mai aveau putere să zboare și să aducă mâncare. Multe stăteau slăbite prin colțurile palatului.

Cele care mai aveau putere așteptau clipa întoarcerii pe meleagurile natale. Celelalte se gândeau să aștepte suratele să se întoarcă pentru a le ține tovărășie anul următor.

Reține!

„Piatra pițigoiului“ este o legendă care explică întoarcerea păsărilor din țările calde în fiecare primăvară. Este un **text literar**, imaginat de către scriitor, deoarece îmbină elementele reale cu cele imaginare.

- 5 Leagă cuvintele și expresiile cu același sens.

<p>a)</p> <ul style="list-style-type: none"> demult ○ fermecată ○ a hotărâ ○ a zidi ○ cu bine ○ 	<ul style="list-style-type: none"> ○ a decide ○ a construi ○ în mod fericit ○ vrăjită ○ odată 	<p>b)</p> <ul style="list-style-type: none"> a ține de urât ○ a ține seama ○ a ține isonul ○ a ține departe ○ a ține piept ○ a ține locul ○ a ține sfat ○ 	<ul style="list-style-type: none"> ○ a se sfătui ○ a aproba ○ a îndepărta ○ a înlocui ○ a înfrunta ○ a acompania ○ a respecta
--	--	--	--

- 6 Scrie cuvintele cu sens opus.

lung ≠ _____ a pleca ≠ _____ gol ≠ _____
a îmbătrâni ≠ _____ a începe ≠ _____ putere ≠ _____

- 7 Observă! Un cuvânt poate avea mai multe înțelesuri.

dulce

Alina mănâncă un măr **dulce**. (.....)

Este o toamnă **dulce**. (.....)

Înlocuiește între paranteze cu sensul potrivit dintre: **aromat, blând.**

- 8 CONCURS. Cine dă cele mai multe exemple de cuvinte cu:

în interior → _____

la final (poți porni de la termenii: *tabără, hotărâre, amar, chior, izvor*) → **tăbărî**, _____

9

î/â

Se scrie litera „î“ când apar „ne-“, „re-“, „de-“, „bine-“ în fața unui cuvânt care începe cu „î“. Completează după model.

ne + închipuit = neînchipuit

re + întinerit = _____

ne + însorit = _____

de + înmulțit = _____

re + întors = _____

bine + înțeles = _____

10

Asociază cuvintele cu alte însușiri potrivite.

- păsări îmbătrânite, _____
- țări depărtate, _____
- palatul măreț, _____
- piatră frumoasă, _____

Clubul de lectură

Sticletele

după Mihail Sadoveanu

A fost odată, demult, o iarnă geroasă pe la noi.

Păsările, înfricoșate, s-au strâns sub streșina bisericii. Veniseră acolo toate neamurile de la câmpii și de la baltă, din văi și munți, cântăreții cei mărunți din dumbrăvi.

Împărăteasa cea bătrână de la munte, pajura, spuse:

– Trebuie să furăm un grăunte de foc din cer, altfel pierim.

– Înțelept cuvânt, Măria-ta! țipă neamul păsăresc.

– Să vedem cine va aduce o rază! Eu nu pot lăsa lumea fără stăpânire, zise pajura.

– Eu sunt bătrân! croncăni corbul.

– Să se ducă una dintre păsările mărunte și sprintene! hotări împărăteasa.

– Noi nu avem putere! Știm numai să cântăm, zise cinteza.

– Auzi necuviință! Auzi lașitate! strigară păsările mari.

– Nu vă supărați, mă duc eu, zise sticletele, cel mai mic și mai sfios.

Sticletele a plecat fluturând din aripioare spre cerul senin. A mers așa multă vreme până când a intrat în vârtejul soarelui. Cu cea din urmă efortare, obosit, se avântă și prinse o rază.

Aproape orbit, cu penele pârлите, se rostogoli îndărăt spre pământ cu soarele în cioc.

Coțofana văzu goliciunea lui și râse.

– Fraților și surioarelor! zise botgrosul, să-l ajutăm, săracul!

– Să-l îmbrăcăm! ciripiră toate păsările mici.

Fiecare îi dădu câte o pană, câte un fulg.

De atunci sticletele are fes purpuriu și haină din bucăți colorate.

Minidicționar

pajură – pasăre răpitoare

🦋 Ce au arătat păsările mici? Curaj, compasiune, solidaritate. Motivează.

ȘTIAI CĂ...?

Păsările călătoare pleacă în timpul iernii pentru că nu mai au cu ce se hrăni. Drumurile lor, foarte lungi și obositoare, sunt pregătite și alese cu grijă.

Păsările terestre (rândunica, cucul, privighetoarea etc.) ocolesc intenționat întinderile mari de apă. Păsările de apă (lebedele, berzele, rațele sălbatice) evită suprafețele mari de pământ.

Recapitulare (2)

🌸 Citește textul următor și rezolvă cerințele.

Curcanul judecător

după Emil Gârleanu

Curtea mea e la țară, pe malul unei ape. [...] Am păsări multe și felurite. De aici, din porțița încununată cu iederă, hai să le privim.

[...] A, uite-o, harnica ogrăzii! Repede-repede, sfârâindu-i piciorușele în ghetete galbene pe nisip de iute ce aleargă, cu bonetică albă, de gospodină, pe cap, cu cercelușii de mărgean la ureche, strânsă în fusta ei cu picățele, bibilica – picherea – aleargă dintr-un colț într-altul, să pună toate la locul lor. Numai să-i auzi gurița când vreo leneșă se întrece mai mult cu somnul.

[...] Dar ce-i? Găinile se strâng să privească iscoditoare. Doi cocoși tineri s-au apucat la luptă. Penele zboară ca luate de vânt. Stai puțin și-o să vezi! Grămăticul curții mele e doar curcanul! Iată-l: i-a și zărit. Uite-l cum se repede, cum se pune mijlocitor între ei, cum îi desparte. Pe cel mai vajnic îl ciupește și-l urmărește până în celălalt colț al curții. Iar dacă a făcut pace, e și dreptul lui: se rotește, își atârână șiragurile de mărgele la gât și, ca un drept judecător ce este, primește închinăciunile tuturor.

Minidicționar

bibilică sau (regional) *pichere* – pasăre domestică cu pene negre-cenușii și albe
grămătic – judecător
mărgean – mărgea din coral roșu (sau alb)
închinăciune – plecăciune

1 Notează:

a) titlul povestirii și numele autorului;

b) numărul de alineate.

2 Colorează etichetele cu personajele care apar în text.

găinile

bibilica

cocoșii luptători

rațele

curcanul

3 Ce funcție avea curcanul în curte? _____

4 Încercuiește câteva însușiri ale curcanului:

● impunător

● hotărât

● mândru

● jucăuș

● puternic

● slab

● corect

● respectat

5 Completează cu „într-o”, „într-un”.

_____ zi, _____ curte de păsări, găinile se strâng să privească. _____ colț, doi cocoși tineri se luptă. Penele zboară _____ parte și în alta. Dar curcanul îi zărește. Se repede și îi desparte. Pe cel mai voinic, îl ciupește și îl conduce până în celălalt colț al curții.

6 Descrie cum apare curcanul judecător după ce a făcut pace.

7 **î/â** Completează cu litera corespunzătoare.

- __not   ○ sm__nt__nă   ○ re__nsciere   ○ d__nsul
○ dobor__   ○ __ng__ndurat   ○ ne__nșeles   ○ __nnodat

8 **Joc** **Descoperă personajul.** Completează cu titlul lecturii studiate. Poți spune și numele autorului care l-a creat?

a) „În locul ei e o școlăriță cuminte.“ _____

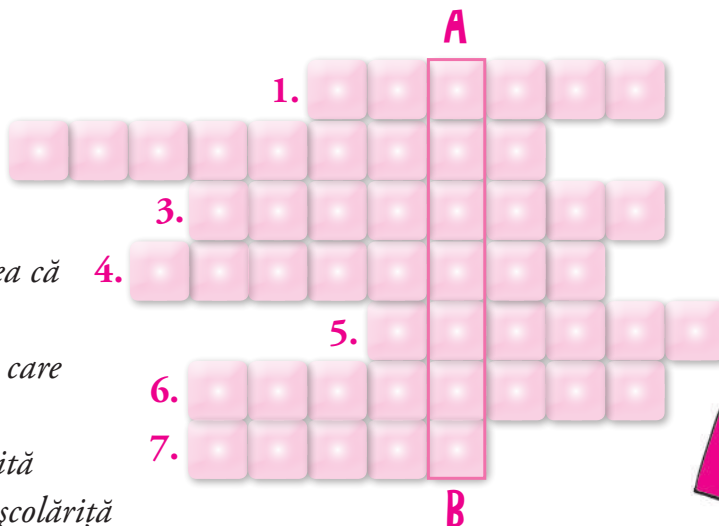
b) „Acesta avea șubă și ciuboșele noi.“ _____

c) „[...] se zgârie într-o coajă de alună...“ _____

9 Să ne jucăm!

În lumea poveștilor

1. Albă ca ...
2. Omulețul de lemn
3. Micuță cât un deget
4. A pedepsit ciocănitorea că i-a furat merindele.
5. Avea niște ciuboșele pe care le dorea Iepurele.
6. ... din pădurea adormită
7. Fetița care a devenit o școlăriță cuminte

Dacă vei completa corect numele personajelor din povești, vei obține pe verticala AB numele păsării care a adus tinerețea în rândul înaripatelor.

Atelier. Scrie un text despre toamnă de 4-6 enunțuri în care să utilizezi cuvintele:

norii argintii, lumina blândă, frunze ruginii, livadă bogată, mere roșii, gutui parfumate, pere aurii.

Alege un titlu potrivit.